

LENIWO (57) *av*

leniwo (39), **leniwie** (12), leniwo *a.* leniwie (6); leniwo *FalZioł* (2), *GlabGad*, *RejKup*, *Calag*, *StryjKron*, *KochSz*, *KochProp*, *GórnTroas*, *WujNT*, *SarnStat*; leniwo : leniwie *BielKron* (4:1), *Mącz* (19:5), *ModrzBaz* (1:1), *SkarŻyw* (1:1), *Calep* (3:4).

e oraz *o jasne*; *końcowe e* prawdopodobnie *jasne* (tak w *-e*).

comp i sup (5 + 1) (naj)leniwi(e)j.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Niechętnie, nie podejmując wysiłku; lente, oscilanter, pigre, segniter, socorditer Mącz, Calep; dissolute, languide, persegniter, somniculose, spisse Mącz; cunctanter, desidiose, ignave, ignaviter, leviter, negligenter, otiose, tarde Calep; gravate, gravatim Cn* (24) : *Lente agere, Leniwo nie śprowować. Mącz* 188d, 381a, 409b; *RejPosRozpr* b4v; *Lácedemoniáne* żadnego leniwie á źle żywącego niebráli áni w towarzysztwo/ áni do śpolney igry/ áni do żadney zabawy która z przepracowaniem ćiałá ludzkiego przychodzi/ nierzkąc żeby iy do iákiey zacnieyżey życia śpołeczności brác mieli. *ModrzBaz* 37; *Calep* 780b.

W połączeniach szeregowych (8): *WAcław fyn Kárłá Czelkiego [...]/ który niedbále/ leniwo/ á bez śmyśłu páńftwo śwoie śprowował BielKron* 187; *Oscitanter, Niedbále/ ośpále/ leniwie/ niepilnie/ ladá yáko. Mącz* 271a, 53c, 183d, 381a, 398c, 401b, 402a.

W charakterystycznych połączeniach: leniwo sprawować [co] (2), sprawować się (2), żywący.

Szeregi: »leniwo, (a) gnuśnie« [szyk 3:3] (6): Manum habere sub pallio, Rękę zá nádry mieć/ To yeft leniwie á gnuśnie nie śprowować. Mącz 209a; *Calep* 311a, 501b, 960b, 963a, [1047]b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»leniwo, (a, i) niedbale« [szyk 3:2] (5): *Mącz* 72b, 299a; *Wiele rzemieśniczych Miśtrzew/ bárzo rzadko śiadáią ná śwych wárftáćiech: chowáią vcźniow ábo towarzysźzow niemáło/ ktorzi w niebytności miśtrzew leniwo á niedbále [segniter, negligenter et contumaciter] robią. ModrzBaz* 36v; *SkarŻyw* 593. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

2. *Pomału, wolno; cunctanter Mącz, Calep, Cn; tarde Mącz, Calag; lente Mącz, Cn; paulatim Mącz; gravatim, languide, pigre Cn* (32) : *RejKup* t2; *A gdy go gonili/ ze mdłości ran ieden zá drugim leniwo bieżał. BielKron* 101v; *śzli tedy ku Budzyniowi od wiednia [...]/ ále bárzo leniwie/ niepotrzebne czyniąc záłtanawiania. BielKron* 314, 228, 314; *ligurio, Iém po páńsku/ Leniwo á pomáłym kásku. Mącz* 193c; *Repto, Vítáwićnie kážę. Et per translationem, Leniwo ydę ledwey łobą rucham. Mącz* 352b; *Tardus incessu fluvius, Leniwo płynąca rzeká. Mącz* 441a; *Tardus fumus, Dym leniwo z kominá wychodząci. Mącz* 441b, 72b, 76a, 148a, 188d, 285a, [388]b, 441b [2 r.]; *Abowiem gdy kto śam ieden wźyśtkie śprawy ná łobie nośi/ tedy y śam znofzeniu ták wiela brzemion nie práwie dośyć uczynić może/ y śprawy leniwiey idą ModrzBaz* 25v; *Calag* 324a; *SkarŻyw* 558; *StryjKron* 390, 677; *Leniwo Fiedur vbiera nie w śzáty KochSz* C2v; *KochProp* 14; *Calep* 277b; *GórnTroas* 17; *A przez wiele dni leniwo płynąc/ [...] podpłynęliśmy pod Kretę WujNT Act* 27/7; *z której przyczyny śady bywały lekko wáżoné/ y leniwo śzły SarnStat* 785.

W charakterystycznych połączeniach: leniwo bieżeć, chodzić, dybać, iść (6), jeść, nacierać, pić, płynąć (płynący) (2), poczynąć (2), postępować (2), ruszać się, ubierać się, wychodzący, zbierać się.

a. O pulsie (4) : Theż będzili tępanie miąffze/ pełne/ ale nierichłe/ á barzo leniwe, Niemocz ona ieft z flegmy zimney. Bo iż barzo leniwo bije/ tho ieft od zimna/ á od wilkości miąffzofć. *FalZioł* V 12v.

W przeciwstawieniu: »rychło ... leniwo« (1): [*puls*] Gdy też ktemu nie będzie iednakiey miary, ale czałem barzo czałem mgło, też richło y leniwo, tam śmierć blifką znamionuie. *GlabGad* E4.

W charakterystycznym połączeniu: *leniwo bić* (3).

Szeregi: »lekko a leniwo« (1): Ktorzy tedy ludzie/ máią wielki á ciężki Skok żyły ferdeczney/ to ieft s pánowania Iáfney żółci/ á krwi. Ale ktorym lżey á leniwiey bije/ tám flegmá á Czarna żółć pánuie. *SienLek* 23v.

»pomału a leniwo« (1): Komuciem barzo á gęfto żyła bije/ tam krew á kolera panuie. Ale komu pomału á leniwo/ z flegmy á z Melankolijey. *FalZioł* V 12v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Ductim, Lekko/ Leniwo. *Mącz* 96a.

Synonimy: 1. *gnuśnie, gnuśno, mdło, niedbale, nieochotnie, niepilnie, ospale*; 2. *lekko*.

Cf **LENIWOCHODY, LENIWOMOWNY, NIELENIWIE, PRZYLENIWSZYM**